

KÖLÖZSVÁRI KÖZLÖNY.

Megjelenik a lap minden Szerdán, Pénteken és Vasárnap, kizárva minden szombatot. A lapok kiadásához szükséges költségek mindenkor a Választottak által fizetendők. A lap árát a Választottak által megállapították. A lap árát a Választottak által megállapították.

KEZELÉSI SZÁMLA :
As. Ovárlán, Vissza, 231. szám alatt.

KIADÓ-HIVATAL:
A Közlönyben, SZENK könyvesboltjában.

Híradások minden nap később egy sor után 7 óráig közölhetők, feltéve, ha a híradások a lap kiadásának előtti napig beérkeztek. A lap anyagi ügyei érdeklő a m. előzetes, hírek, reklámok stb. a kiadás-határon utasítandók.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS.

Oktober 1-jén kezdve lapunk folyamán új évfolyamra menvén át, tisztelteltük kerjük fel. t. előfizetőinket, hogy előfizetéseiket megújítsák mielőbb méltóztatassanak, hogy a nyomtatandó példányok számát ahöz alkalmazhatassuk.

A „K. Közlöny” okt. 1-sőjén kezdve hetenként kétszer u. m. Vasárnap és Csütörtökön fog megjelenni tömött kiadásban.

Előfizetési ár:

Egész évre ... 12.

Félévre 6.

Évfolyamra ... 3 forint újpénzben.

Az előfizetést Stein Jánoshoz középútczai könyveskereskedőhöz küldendők.

(D.) Szemle. A napokban nagyon gondolkodóba estünk. Mi mi erdélyiek a többnyire jótartan országunkat döcögünk, addig a világ boldogabb népeit a gőz szárnyain repülnek, futások hasítja a lég: de a lég is kérdésként nyomja vissza az új fejeket; az erősebb anyag győz, de kitűnő a jó gyengébbek folytonos ráhatása által nem történnek-e valami észrevételre valóak az erősebb anyagban? Vajon az idő nem vezet-e el a kérdések egyike az olyan folytonos sebes szellettetés mint nem ment-e át valamilyen új alakulások, minnek következtében ott az eszmé — tehát a logika is más mint miadunk nem ismételtünk?

Ezen kérdés felett estünk mi gondolkodóba, mert közelről nélt elly dolgokat olvassunk, melyek egész eszméinket kezdőbök, mint a hogy végződnék, s melyek mindannyiszor elklájtjuk magunkban — csöndesen, hogy senki se hallja — : „korsó akart lenni s miért lett csupor belőle”?

Ezen új divatú logikának egy pár példáját már korábban is volt alkalmunk észrevenni: közelebből ismét látnék egy korszak indult s csuporú vált domod, szerencsére olyant, a hol már csakugyan ki-magyarázhatjuk s a felteggünk.

Közelebből látnék is hozza a francia hivatalos lap egy cikkének kivonatát, melynek egész Európa roppant fontosságot tulajdonított, melyből ki-kartak magyarázni Napoleon neherettségét Szárdínia ellen, főként a miatt, hogy a toscanai bekelezési ajándékot nem utasította vissza. E cikkiben minden lap egy új statumát látja a dolgoknak, még az angolok ellen intézendő francia háborút is kiolvasták belőle; bökökat látnak benne, melyek egy Ausztriával való szövetség szövetségeiére való számítás. Mi elhírdészköztünk mindenek dolgot, mert mi a montouri nyilatkozatban rosszbát látnék Ausztria irányában, mint a mit azelőtt látnék.

Nem ott látnék a roszt Ausztriára néve, hol a korsó megindult. O: az a kezdeten igen szépen kerekedett. A hivatalos lap elmondja, hogy a villafraan béketévelyt jellemez az árny és a szenvedély ellenfettette, az erős ausztriai szerep, vádira támaszköte. Németlen kész volt pártját fogni, ezen komoly körülmények közt a eszére mint saját, mind Ausztriával szemben kért közt: Ausztria elismerte a bekezt az orosz nemesség elvét, Velencének olyan intézményekért ígért s helysépt egy orosz confederatio-lyba engedett, s elfogadott mindent, de csak az orosz hercegek visszahelyezéseinek feltétele mellett. A francia ország mely rokonszándék nyerte meg Ausztria azon tényre, hogy a béke kedvéért egy szép tartományt s vezessék a dícsőségek politikáját lemondott. Ausztria eszárának szánimati kellett Olasz-

ország józan eszére, s himne kelle, hogy be-lyesen fogja fel az új politikáját.

Itt megzakasztyuk, mert odlig még a korsó. Midőn ezen elözményt olvastuk, corallimánál a a mi keleti agyvelőnk logiéja azarint ezt képzeltük: a a ti ármanyország a szenvedélyeket ellenfettette bekezt, ígygett olasz alkotmány Velencének, Lombardiáért, ígygett olasz alkotmány Velencének, azon Villafraabban elfogadott sine qua non mellett, hogy a hercegek visszahelyeztetessenek — a eszár számított józan eszetre olaszok, de csaldott, ti a hercegeknek nem helyezték vissza, sőt a pápa tartományait is Piemontba akarjátok bekelezni; ti túlnöttek védőnköt, tehát védőket ezennel visszahelyez a saját szavainakra keltek; menjetek, ti nem engedtek, hogy a eszár a villafraan békekegért teljesítse, tehát is a feloldozza Ausztria szódása alól, s tegyetek egymással a mit akartok.

Habár mi a legbensőbb részről viseltünk minden nemzet szabadsága iránt, de mégis a logika kedvéért a mondat így esik jól nekünk; ha nem ezt akarjuk kimondani: nem álljuk fel azt a fenyegető elözményt. Ez a magyar logia.

De a francia máskint itt ki.

A „Monteur” ezt mondja: „Ti ármanyokkal, szenvedélyekkel ellenfettettek bekezték, a hercegek dörömszáddal képlemden tették Ausztriának adott ígértetnem beváltani, tehát — és itt már így eszidja a korsóhá a csupor a „Monteur” — tehát a francia kormány már kijelenté, hogy a hercegek oroszaknak nem fognak visszaváztatni. Hanem ha a villafraan békekegértet végre nem hajtatnak, az ausztriai eszárak kötelezettsége alól — Velencétől-lételezés a világ szándékát fel nem mentve. Ausztria meg fog harcolni a hadi állapot mellett, s a béke helyett a gyarlólt politikája fog megint új zavarokat okozni. Franciaország pedig már bevégezze feladatát.”

Kérjük már, hogy ezt a logiát érte a magyar ember? Mi nem a dolog lényegét, csak a logiát tárgyaljuk.

Ausztriának egyetlen kikötése volt a hercegek visszahelyezése, ezért odatá Lombardiát, kisizakita ni igerte az annyira kedvelt gesztummaradja eszméjéből a velenczei tartományt, s hűrelvője rejte-kardját, — Napoleon nem tudta kivinni (gyűzzük ki nem akarja) — a hercegek visszahelyezését, sőt a nevezetes montouri cikkét következtetésben is azt mondja, hogy a hercegek oroszakkal visszaváztatni nem fognak, és mégis Ausztriának csak anyagi jogát engedli meg, hogy Velencze felett adott szavát visszahelyezze, — de a Lombardiá felett adott szavát visszahelyezze, — a francia eszáré tudni nem akar.

E szerint a béke előbből Ausztriára néve semmi sincs teljesítve, sőt még annyit sincs megengedve, hogy Ausztria saját győzelemre visszatérhet a hercegeket, sőt éppen ki van mondva most is, hogy azok vissza nem fognak térteni.

Tehát midőn az Ausztriának előbb egy hízegő montouri cikk a végét élte, nemcsak hogy semmi vissza nem ad Ausztriának, de még azzal a mit-visszaadott látszik, sokkal többet elveszen, mint a mit addig odaenged.

Hogyan érjük ezt megmagyarázniuk.

Ausztria Velencze jogú az ország confederatiojának tagja lett volna, ezen joggye egyértéve Napólyal és a pápával mindig nagy sulyt gyakoroltakott volna az orosz ügyben, sőt ha később Szárdínia vetkedett volna ellen, szűkségesebben Ausztria egész szomszédos birodalmának fegyveres erejéről rendelkezett volna az orosz, — a mint ezt tette a német Bund jogán a német ügyben.

A montouri cikk most azt mondja: Ausztria fel van oldozva attól, hogy Velencze mint orosz tartományt rendezze; tehát rendezi azt mint osztrák tartományt; de ezáltal már többé az orosz confederatio-lyról se lehet szó; így tehát a confederatio-lyról Ausztriának nem lesz befolyása az orosz ügybe, de a hercegek visszahelyezésétől se lehet szó a „Mon.”

szerint, következéggel Ausztriának a nagyhercegekhez vérségi jogban bírt régi befolyása is így omlott elenyészik. És mindenfelől Ausztriának a gyűlölt politikája miatt meg kell maradnia a győzelem állapotban, a nélkül, hogy az új fenyegető szövetségek a had jogát, a szövetségbírtok elfoglalását, diadala esetében gyakorolhatná.

Az es okoskodás vége, és így végért, mely csak öröme ragadhatja az olaszokat, miért kellett Olasz Ausztriát egész magasságra, az olaszokat pedig ármanyosoknak a józan észkérlekkel nevezni?

A bécsi lapok egy része jó hiszemmel fogadta e nyilatkozatot, míg némelyeknél feltűnt a nagy kérdelmiség, de ez utóbbiak is a logiát hibát csak abban találták, miért nincs Ausztria szavának visszazádása Lombardiára néve: és elismerve: de mi tovább mentünk, mi egyenesen ellentétet mutatunk ki a logicában, mert a montouri cikk a Velencze vonatkozó szándékát világosan megfogalmazza, hogy az olaszok kötelezettség alól akart kibújni, a mely kötelezettség az Ausztria irányában elleneségé lapok kárhoztattak, t. i. az alól, hogy Ausztriát az orosz confederatio tagjává tegye.

Miután tehát mi közelebből sok helyütt, s most a francia lapokban is így sajátosságok logiát látnak, azt kell hinnünk, hogy a civilisatiónal az agyvelő rendszere is lényegesen megváltozott, és a mi hátramezőknek is előbb-utóbb meg kell görbülnie, hogy az olaszok agyvelővel a világ dolgot monati folyáshán felfedezesse mindvégig a logiát igazságokat.

Eddig a mi nézetünk szerint a „Monteur” ezlike a világ állapotán nem változtatott, sokkal több változtatnának azon a chinai dolgot. Ugyáltzik, hogy China így a franciáknak mint az angoloknak közelebből dolgozt az eszmé, s az olaszok általán így megváltozott; mert az az olaszok bírtak hatalmak elfoglalására a chinai állással, Ausztriának ez egyszer szabadabb tért engedhet az orosz kérdésekben. Talán éppen ezért most a mig meleg ugyancsak verik a vasat, s közelebből azon is jár a diplomácia esze, hogy Ausztria adja az olaszoknak Velencét egy millió forint államadósság ellátására. Mi ha rajtuk állana, oda adnák, mert ezáltal az államadósságok egyhátrná el-töröltenék, s a monarchia így egy bírtoktól álmozna fel csak, a mely nem érdemelt meg a kezelés költségét. Adósság nélkül évre kisze bírtokban is sokkal boldogabb és erősebb a kassa.

Bukrest, sept. 9. 1849. — Édes anyanyelvünk az egyesült dunafelejedelmekben mind jobban-jobban erősödik, iradalmunk érdekesen terjedez, szolgáljaink helyetemen a tények, melyeket ide a legnagyobb örömmel fogadjuk.

Kérdők Moldovában. Jasszyban követés magyar van, de a magyar iradalmi pártolással hatapot emelték fel, Redőy és Heck J. urolt el. Örömköny gúrdult ki semlémből, midőn most egy éve kezint megfordultak, láza asztalakon a sok drága magyar megfod, sokat falain a Vahot Imre és n. Császár F. urolt által kádott győzri nemet képeket, hallgatva ilyen elszigetelt helyzetben is — a legszög magyarországi beszélt gör gyeleket —, s szögfogó elegendő ellen gyermekek által a Baróti hat vére fűszekait. Néhány krajczár adam lenni s kerdetnem, hogy mit fog velünk visztolni? Postu kildöm Vahot bácsinak, hogy kildön értek magyar könyveket! Ión a győzri órák aratlan felet. Nem eszékoltam erre, meggyezsereztam az előbb adott cegelősszeget. Hol így orokdók a szűkös a nemzeti nyelv fölött, ott Oroszosh közepeben sem fűtethjük nyelvünköt. Jasszyból jojk Fok s ányba. Kerüljük ki a csángokat, hol meg a legnépesebb s duasz hat. meggyében is pl. Kise, Fenyőfalva, Nagysábal, Barafalva stb. nincsen sehol népköze, hol mint Tánafalva, Sáfalva stb. csak olasz tudja megmondani a csángó, hogy ő is magyar. Hagyjunk tehát szegényeknek, ne nyujtunk darasszékbe, hiszen ekebből telenk ki a híres moldovai

